

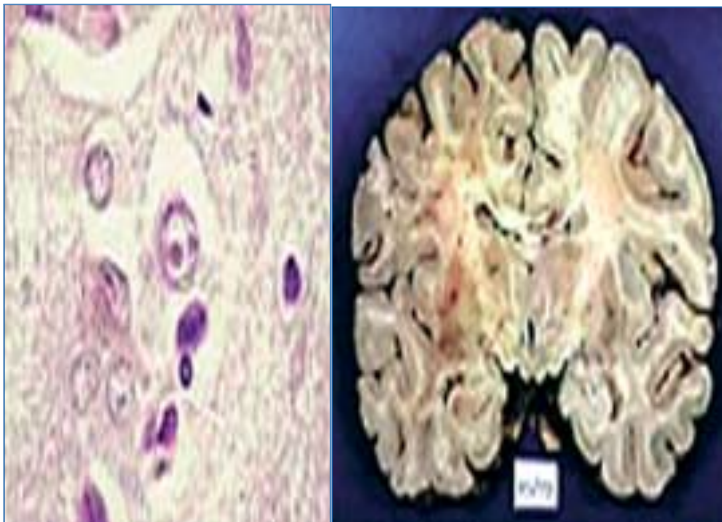
Dr. Alper İbrahim Dai*

Subakut sklerozan panensefalit (SSPE), santral sinir sisteminin yavaş ilerleyen, hemen hemen tüm olgularda ölümlü sonuçlanan seyrek rastlanılan bir hastalıdır. İlk kez 1933 yılında bildirilmesine karşın, kızamık ile ilişkisi ancak 1960 yılından sonra belirlenmiştir.

Günümüzde bir çok ölümlü sonuçlanan HIV ensefalopatisi gibi, ilerleyici nörolojik hastalıklarda da, tıpkı SSPE'de olduğu gibi, beyin beyaz cevherinde immun zedelenme söz konusu olmaktadır. Bu benzerlik özellikle hastalıkların son evresinde ortak bir görüntü sergilemektedir.

SSPE seyrek rastlanılan bir hastalık olmasına karşın, özellikle kızamık virüsü ile karşılaşılacak bireylerde her 100 bin olguda 1 olarak saptanmıştır. Rutin aşılamaya bu oran azaltılmakta olup, 10 katı, bazı ülkelerde 100 katı daha az görülmesi sağlamaktadır. Günümüzde Hindistan, Pakistan gibi ülkelerde SSPE oranı hala yüksektir.

SSPE konusunda hala bilinmeyen noktalar bulunmaktadır. Bazı bölgelerde çok daha fazla görülmesi, coğrafik özellikleri ön plana çıkarmaktadır. İsviçre'nin bir bölgesinde genel aşılamaya karşın, SSPE'nin ülke oranına göre dört kat daha fazla görüldüğü bildirilmektedir. Aynı endemik bulgular ABD'nin güneydoğu bölgesi için de geçerli olup, yine ülke genelinden beş kat daha fazla SSPE olgusu bildirilmektedir.

Tam bir ırk ayırımı olmamasına karşın, yine ABD'de görülen olguların büyük bir kısmını Latin kökenli kişiler oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalarda insan lökosit antijen genotipi ile SSPE arasında bir ilişki gösterilememiştir. Bunun yanında, SSPE çoğunlukla erkek çocuklarda bildirilmektedir. Bu cinsiyet farkının nedeni açıklanamamıştır.

Bazı olgularda kızamık geçirme öyküsüne rastlanılmamaktadır; bu durum, özellikle altı ile sekiz ay arasındaki çocuklarda anneden geçen antikörlerin çok düşük düzeyde bulunmasına karşın, kısmen de olsa koruyucu olabileceği ve kızamığı subklinik geçirebilecekleri biçiminde açıklanmaktadır.

SSPE yoğun aşılamaya kampanyaları ile gelişmiş ülkelerde azalmasına karşın, hala birçok soru yanıtlanamamaktadır. Ülkemizde de özellikle doğu bölgesinde ve Batman gibi kentlerde SSPE olguları daha fazla bildiriliyor gibi görünmektedir. Burada yalnızca genç yaşlarda geçirilmiş kızamık olguları hasta için risk oluşturmamaktadır aynı zamanda altı aya kadar anneden geçen koruyucu antikörler hastalığın kliniğini etkilemekte ve asemptomatik olarak, erken dönemde geçirilmiş kızamık enfeksiyonu kişiyi ileride potansiyel SSPE adayı haline getirebilmektedir.

Olguların %95' i kaybedilirken, hastalığı yenip yaşamını sürdürenler ise çok ağır nörolojik sekeller taşımaktadırlar. Tedavisi olmayan bu hastalık, hastayı yavaş yavaş beklenen sona doğru sürüklemektedir. Hastalığı önlemenin tek yolu her çocuğa kızamık aşısını uygun yaşlarda uygulamaktır.

Kaynaklar

- 1- Anlar B., Pinar A., Viral studies in the cerebrospinal fluid in subacute sclerosing panencephalitis. *J Infect.* 2002 Apr;44(3):176-80.
- 2- Park SY., Kohl S. Subacute sclerosing panencephalitis in an identical twin. *Pediatrics.* 1999 Dec;104(6):1390-4.
- 3- Robbins FC. The long term effects of infection in early life (long view II). Presidential Address delivered at the Symposium on the Long Term Effects of Events in Early Life, American Pediatric Society annual meeting, May 1, 1974, Washington, D.C. *Pediatr Res.* 1974 Dec;8(12):972-6.